

Doç. Dr. MESUT SERDAR ÇEKİN

**AVRUPA BİRLİĞİ HUKUKUYLA
MUKAYESELİ OLARAK
6698 SAYILI KANUN ÇERÇEVESİNDE
KİŞİSEL VERİLERİN
KORUNMASI HUKUKU**

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	V
İÇİNDEKİLER.....	VII
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

Kişisel Verilerin Korunması Hukukuna Dair Temel Bilgiler

§.1. Kişisel Verilerin Korunması Hakkında Yasal Düzenlemelerin Tarihçesi.....	5
§.2. Kişisel Verilerin Korunması İçin Öngörülen Farklı Yöntem ve Konseptler	10
I. Amaca Bağlılık İlkesi	10
II. Veri Güvenliği İlkesi	11
III. Mahremiyeti Teşvik Eden Teknolojiler (Privacy Enhancing Technologies)	12
IV. Sorumluluk/Hesap Verilebilirlik İlkesi.....	13
§.3. Kişisel Verilerin Korunmasının Temel Hak ve Özgürlükler (Anayasal) Boyutu	14
I. Anayasal Menfaatler Dengesi.....	14
II. Dikey ve Yatay İlişki Sorunu	16
III. Veri Üzerinde Mülkiyet Hakkı Mümkün mü?	19

İKİNCİ BÖLÜM
6698 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması
Kanunu

§.4. Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Kapsamında Koruma Altına Alınan Hukuki Menfaat.....	23
§.5. Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nun Kapsamına Dair Değerlendirmeler	25
I. Kanun'un Kişi Açısından Uygulama Alanı.....	25
II. Kanun'un Konu Açısından Uygulama Alanı.....	26
1. Otomatik ya da Kısmen Otomatik Kayıt Sistemleri .	26
2. Herhangi Bir Veri Kayıt Sisteminin Parçası Olmak Kaydıyla Otomatik Olmayan Yollarla Veri İşlenmesi	27
3. Kanun md. 28'e Göre Kısıtlamalar	29
a. Verilerin Gerçek Kişiler Tarafından Tamamen Kendisiyle veya Aynı Konutta Yaşayan Aile Fertleriyle İlgili Faaliyetler Kapsamında İşlenmesi.....	30
b. Kişisel Verilerin Millî Savunmayı, Millî Güvenliği, Kamu Güvenliğini, Kamu Düzenini, Ekonomik Güvenliği, Özel Hayatın Gizliliğini veya Kişilik Haklarını İhlal Etmek ya da Suç Teşkil Etmek Kaydıyla, Sanat, Tarih, Edebiyat veya Bilimsel Amaçlarla ya da İfade Özgürlüğü Kapsamında İşlenmesi	32
III. Kanun'un Yer Açısından Uygulama Alanı.....	33
§.6. Tüzük'ün Uygulama Alanı.....	35
I. Genel Olarak	35
II. Mülkilik İlkesi	36
III. Pazar İlkesi.....	38
1. Genel Olarak.....	38
2. Tüzük Art. 3 f. 2 b. a).....	39

3. Tüzük Art. 3 f. 2 b. b).....	41
IV. AB Veri Koruma Temsilcisi.....	43
§.7. Kanun'da Kullanılan Bazı Temel Kavramlar.....	43
I. Kişisel Veri	44
1. Kişi	44
2. Kişi-Eşya Ayırımı	44
3. Belirlenebilirlik.....	45
II. Kişisel Verilerin İşlenmesi	49
III. Veri Sorumlusu.....	51
1. Kanun Sistematiği Açısından Veri Sorumlusu Kavramının Önemi.....	51
2. Dış İlişkide Veri Sorumlusunun Belirlenmesi.....	53
3. Veri Sorumlusunun Belirlenmesinde Esas Alınacak Kıstaslar	54
4. Ortak Veri Sorumlusu.....	56
a. Tüzük Art. 26'da Yer Verilen Düzenleme.....	57
b. AAD İçtihatlarında Müşterek Veri Sorumlusu.....	57
5. Eksiklikler	61
IV. Veri İşleyen.....	62
1. Veri İşleyene Dair Düzenlemelerin Değerlendirilmesi.....	62
2. Veri İşleyenin Tespiti.....	65
§.8. Kanun'da Esas Alınan Temel İlkeler	66
I. Kişisel Veri İşlenmesinin Kural Olarak Yasak Olması İlkesi	67
II. Hukuka ve Dürüstlük Kurallarına Uygunluk.....	69
1. Hukuka Uygunluk	69
2. Dürüstlük Kurallarına Uygunluk	70
III. Amaca Bağlılık İlkesi	71
1. Kanun'da Yer Verilen Düzenleme.....	71
2. Amaç Değişikliği Sorunu.....	75

3. Tüzük'de Amaç Değişikliği.....	76
a. Önceki Amaç ile Yeni Amaç Arasındaki Her Türlü Bağlantı	77
b. Verilerin Toplandığı Hal ve Şartlar, Özellikle İlgili Kişi ile Veri Sorumlusu Arasındaki İlişki	77
c. Kişisel Verinin Niteliği.....	78
d. İlgili Kişi Açısından Doğacak Muhtemel Sonuçlar	78
e. Şifreleme ya da Anonim Hale Getirme Gibi İlgili Kişiyi Koruyucu İmkânların Varlığı	78
4. Kanun Açısından Değerlendirme	79
IV. Şeffaflık İlkesi	79
V. Doğru ve Güncel Olma.....	81
VI. İşlendikleri Amaçla Sınırlı ve Ölçülü (Asgari Miktarda) Veri İşlenmesi.....	81
Ş.9. Kişisel Verilerin İşlenme Şartları.....	82
I. Açık Rıza.....	83
1. Tanım	83
2. (Açık) Rızanın Hukuki Niteliği	85
3. (Açık) Rızanın Açıklanacağı Zaman.....	88
4. (Açık) Rızanın Asgari İçeriği	88
5. (Açık) Rızanın Şekli	89
6. Özgür İrade	91
7. Genel İşlem Şartları Kapsamında Açık Rıza	96
8. (Açık) Rızanın Geri Alınması	97
9. Çocukların Rızası	99
II. Kanun'da Öngörülen Hukuka Uygunluk Sebepleri	100
1. Açık Rıza ile Diğer Hukuka Uygunluk Sebepleri Arasındaki İlişki.....	101
2. Hukuka Uygunluk Sebebi Olarak Md. 5 f. 2 b. c)	104
a. Menfaatler Dengesinin Somutlaşmış Hali.....	104

b. Sözleşmesel İlişki	104
c. Birden Çok Sözleşme	105
d. Kanuna Dayalı Taraf Değişikliği	105
e. Nisbilik	106
f. Gereklilik Kıstası	107
g. Sözleşmenin Kurulması ve Sözleşmenin Sona Ermesi	109
3. Hukuka Uygunluk Sebebi Olarak md. 5 f. 2 b. f)	109
a. Meşru Menfaat	111
b. Zorunluluk	112
c. Menfaat Dengesi/Denge Testi Aşamaları.....	112
d. Örnekler	116
(1) Şirketler Topluluğu.....	116
(2) Pazarlama/Reklam Faaliyetleri	117
(3) Veri Güvenliği	118
(4) Sözleşmeye Taraf Olmayan Üçüncü Kişiler ...	118
(5) Kredi Skorlama Faaliyetleri	119
(6) Online Sözlük/Online Değerlendirme Siteleri.....	120
§.10. Kişisel Verilerin Üçüncü Kişilere Aktarılması.....	121
I. Verilerin Üçüncü Kişiler Tarafından İşlenmesi.....	122
1. Kanun'da Yer Verilen Düzenleme.....	122
2. Tüzük'te Yer Verilen "Controller" ve "Processor" Ayırımı	126
a. Veri Sorumlusu Adına Üçüncü Kişinin Veri İşleyebilmesinin Şartları	126
b. Veri Sorumlusu ya da Bunun Adına Veri İşleyen Talimatı Doğrultusunda Veri İşleme Faaliyeti.....	128
3. Şirket Birleşmeleri	129
II. Kişisel Verilerin Yurtdışına Aktarımı	129
1. Amaç.....	129

2. İnternete Yüklene Kışisel Veriler	130
3. Hukuka Uygunluk Şartları	131
4. AB Hukukunda Öngörülen İmkanlar	134
§.11. Uyum (Compliance)	137
I. Giriş	137
II. Uyum Yüklümlülüğünün Unsurları	138
1. Uyum Yüklümlülüğünün Dayanağı	138
2. Uyum Yüklümlülüğünün İçeriği	138
3. Uyum Noktasında Şirket İçi Sorumluluk	140
a. Yönetim Organı Açısından	140
b. Görevlendirilen Kişi ya da Veri Koruma Görevlisi (DPO) Açısından	143
4. Şirketler Arası Sorumluluk	145
5. Süreç Yönetimi	145
§.12. İlgili Kişinin Hakları ve Veri Sorumlusunun Yüklümlülükleri	147
I. İlgili Kişinin Hakları	147
1. Genel Olarak	147
2. Veri Sorumlusuna Başvuru Usulü	148
3. İlgili Kişiyeye Tanınan Haklar	150
a. Kişisel Veri İşlenip İşlenmediğini Öğrenme Hakkı	150
b. Kişisel Verileri İşlenmişse Buna İlişkin Bilgi Talep Etme Hakkı	151
c. Kişisel Verilerin İşlenme Amacını ve Bunların Amacına Uygun Kullanılıp Kullanılmadığını Öğrenme Hakkı	153
d. Yurt İçinde veya Yurtdışında Kişisel Verilerin Aktarıldığı Üçüncü Kişileri Bilme Hakkı	154
e. Kişisel Verilerin Eksik veya Yanlış İşlenmiş Olması Halinde Bunların Düzeltmesini İsteme Hakkı	154

f. Kişisel Verilerin Silinmesini veya Yok Edilmesini İsteme Hakkı	156
(1) Silme Hakkının Şartları	156
(2) Silme Hakkının Sonuçları.....	158
aa. Kavramsal Açıdan.....	158
bb. Veri Sorumlusu Hangi Hallerde, Silme, Yok Etme ya da Anonim Hale Getirme Yöntemini Tercih Etmeli?	160
cc. İstisnalar?.....	162
(3) Kişisel Veri Saklama ve İmha Politikası.....	163
g. Düzeltme ya da Silme veya Anonim Hale Getirme Taleplerinin Üçüncü Kişilere Bildirilmesi Hakkı (Unutulma Hakkı?)	163
h. İtiraz Hakkı	168
i. Tazminat Talebi	172
(1) Haksız Fiil	172
(2) İlliyet Bağı	172
(3) Kusur	172
(4) Zarar	174
II. Veri Sorumlusunun Yükümlülükleri.....	174
1. Aydınlatma Yükümlülüğü.....	175
a. Genel Olarak.....	175
b. Mevzuat.....	175
c. Elde Etme	176
d. Aydınlatmanın Usul ve Esasları	176
e. Aydınlatmanın İçeriği.....	179
f. İstisnalar.....	182
g. Kişisel Verilerin Dolaylı Olarak Elde Edilmesi Hali	183
h. Değerlendirme	185
2. Uygun Güvenlik Düzeyi.....	185
a. Genel Olarak.....	185
b. Teknik ve İdari Tedbirler	187

(1) Genel ilkeler.....	188
aa. Amaca Bağlılık	188
bb. Veri Minimizasyonu.....	189
cc. Şeffaflık.....	189
(2) İşleme Şartları.....	190
(3) Yükümlülükler	191
(4) İlgili kişinin hakları	192
(5) İhlal Bildirimi Süreci.....	192
c. Veri Yönetim Sistemi (Data Management System).....	193
(1) Veri Güvenliği Konseptinin Oluşturulması ...	193
(2) Risk Analizi.....	193
(3) Sürdürülebilirlik.....	194
d. Güvenliğe İlişkin Yükümlülükler	194
(1) Kişisel Verilerin Hukuka Aykırı Olarak İşlenmesini Önlemek.....	195
(2) Kişisel Verilere Hukuka Aykırı Olarak Erişilmesini Önlemek.....	195
(3) Kişisel Verilerin Muhafazasını Sağlamak.....	196
3. Veri İşleyen ile Veri Sorumlusunun Müteselsil Sorumluluğu.....	197
4. Kurul Kararlarında Teknik ve İdari Tedbirlere Örnekler.....	198
a. Fiziksel Mekan Güvenliği	198
b. Erişim Yetkisi, Bilgi Güvenliği.....	199
c. İdari Tedbirler, özellikle Denetim Yükümlülüğü.....	200
d. Özel Nitelikli Kişisel Verilere Dair Alınması Gereken Tedbirler	203
5. Kurula Bildirim Yükümlülüğü (Data Breach Notification).....	206
III. Tüzük'e Mahsus Düzenlemeler: Veri Koruma Görevlisi (Data Protection Officer – DPO) ve Veri Güvenliği Risk Değerlendirme Raporu (Data Protection Impact Assessment).....	207

1. Art. 37: Veri Koruma Görevlisi (Data Protection Officer)	207
a. Veri Koruma Görevlisi Bulundurma Zorunluluğunun Şartları	208
b. Veri Koruma Görevlisinin Konumu, Hakları ve Yükümlülükleri	209
2. Veri Koruma Etki Analizi	210
a. Genel Olarak	210
b. Veri Koruma Etki Analizi Hangi Durumlarda Yaptırılmalıdır?	211
c. Veri Koruma Etki Analizi'nin (Asgari) İçeriği	213
(1) İşleme Prosedürünün Sistematik Şekilde Tanımı ve İşlenme Amaçlarının Belirtilmesi	213
(2) İşleme Prosedürünün İşleme Amacına Göre Gerekliliği ve Ölçülülüğüne Dair Değerlendirme	214
(3) İlgili Kişilerin Hak ve Hürriyetleri Açısından Risk Değerlendirmesi	214
(4) Söz Konusu Risklere Karşı Alınan Önlemler	214
d. Uygulama	215
§.13. Sicil Başvurusu	215
I. Veri Sorumluları Sicilinde Esas Alınan İlkeler	216
1. Sicile Kayıt Zorunluluğu	216
2. Türkiye'de Yerleşik Olmayan Veri Sorumluları Açısından Veri Sorumlusu Temsilcisi Belirleme Zorunluluğu	217
3. Kamuya Açıklık	217
4. Kişisel Veri İşleme Envanteri, Aydınlatma Yükümlülüğü, Başvuruların Yanıtlanması ve Azami Süre ile Bağlantı	218
II. Sicile Sunulması Gereken Bilgiler	219
1. Veri Sorumlusu ve Varsa Temsilcisinin Kimlik ve Adres Bilgileri	220

2. Kişisel Verilerin Hangi Amaçla İşleneceği	220
3. Veri Konusu Kişi Grubu ve Grupları ile Bu Kişilere Ait Veri Kategorileri Hakkındaki Açıklamalar	220
4. Kişisel Verilerin Aktarılabilirliği Alıcı veya Alıcı Grupları ve Yabancı Ülkelere Aktarımı Öngörülen Kişisel Veriler	221
5. Kişisel Veri Güvenliğine İlişkin Alınan Tedbirler	221
6. Kişisel Verilerin İşlendikleri Amaç İçin Gerekli Olan Azami Süre.....	221
III. Veri Sorumlusu, Temsilcisi ve İrtibat Kişisinin Yükümlülükleri	222
1. Yönetmelikte Kullanılan Kavramlar	222
a. Veri Sorumlusu	223
b. İrtibat Kişisi	223
2. Sorumluluğun Kapsamı.....	223
IV. Kurulun İstisna Öngörme Yetkisi.....	224
§.14. Yaptırımlar	225
I. Suçlar	225
II. Kabahatler	225
III. Güncel Yaklaşımlar	228
1. İdari Para Cezalarının Değerlendirilmesi.....	228
2. Bireysel Tazminat Talepleri/Grup Davaları (HMK md. 113).....	229
3. Alternatif Denetim Mekanizması olarak “Regulatory Sandbox”	230
§.15. Otoritelerle İşbirliği İçinde Öz Denetim Yöntemleri: Davranış Kuralları ve Sertifikalar	231
I. Regulated Self-Regulation/Co-Regulation Yöntemi.....	231
II. Davranış Kuralları	234
1. Genel Olarak.....	234
2. Sistematik Açısından Önemi.....	236

3. Hazırlama Yetkisi	236
4. Davranış Kurallarının Konusu	237
5. Onay Süreci	239
6. Davranış Kurallarının Etkisi	239
7. Denetim.....	240
III. Sertifikalar	240
§.16. Veri Koruma Hukuku Açısından Güncel Teknolojiler.....	242
I. Cloud Computing	242
1. Genel Olarak.....	242
2. Tarafların Hak ve Yükümlülükleri.....	243
3. Veri İşleme Faaliyetinin Hukuki Dayanağı.....	245
II. Çerez (Cookies) Kullanımı	247
1. Çerezler Hakkında Genel Bilgiler	247
2. Veri Koruma Hukuku Açısından Değerlendirme....	248
a. Kişisel Veri Niteliği.....	248
b. Çerez Kullanımının Hukuki Dayanağı	249
III. Davranışsal Reklam; özellikle Real Time Bidding.....	255
1. Genel Olarak.....	255
2. Sürece Dahil Olan Aktörler ve İşlevleri.....	256
3. Veri Koruma Hukuku Açısından Değerlendirme....	258
IV. Big Data Uygulamaları	260
1. Büyük Veri Nedir?	260
2. Veri Koruma Hukuku Açısından Sorunlar.....	260
V. Blockchain	261
1. Genel Olarak Blockchain Teknolojisi.....	261
2. Veri Koruma Hukuku Açısından Değerlendirme....	262
§.17. Sektörel Açıda Kişisel Verilerin Korunması Hukuku	263
I. Kişisel Sağlık Verileri.....	263
1. Kişisel Sağlık Verileri Tanımı	263
2. Kişisel Sağlık Verilerinin İşlenme Şartları	264

a. Genel İlkeler	264
b. Açık Rıza	265
c. Kanunda Öngörülen Diğer Hukuka Uygunluk Sebepleri	266
3. Kişisel Sağlık Verilerinin İşlenmesi Bağlamında Güvenlik Tedbirleri	269
II. İşçi-İşveren İlişkilerinde Kişisel Verilerin Korunması.....	269
1. Genel Olarak.....	269
2. İşçi-İşveren İlişkilerinde Kişisel Sağlık Verilerinin İşlenmesi: De lege lata	270
3. İşçi-İşveren İlişkisinde Kişisel Sağlık Verilerinin İşlenmesi: De Lege Feranda	272
a. Çatışan Menfaatler	272
b. Düzenleme Yeri.....	273
c. Kişisel Sağlık Verileri Ne Zaman Gereklidir?.....	273
(1) İşe Alınma Aşamasında Gerekli Olan Kişisel Sağlık Verileri	274
(2) İş İlişkisi Esnasında Gerekli Kabul Edilen Kişisel Sağlık Verileri	275
III. Bankacılık Sektöründe Kişisel Verilerin Korunması....	276
1. Genel Olarak.....	276
2. Hukuki Dayanak	277
3. Güvenlik Tedbirleri	279
IV. Elektronik Haberleşme	281
1. Kişisel Veri Kavramı.....	281
2. Kişisel Veri İşlemenin Hukuki Dayanağı.....	281
a. Genel İlkeler	281
b. Rıza ve Diğer Hukuka Uygunluk Sebepleri	282
c. Güvenlik Tedbirleri	284
d. EHK ile Kanun Arasındaki İlişki.....	284
V. E-Ticaret	285

SONUÇ YERİNE HUKUK POLİTİKASI AÇISINDAN KISA BİR DEĞERLENDİRME.....	293
95/46/EC YÖNERGESİ, 6698 SAYILI KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASI KANUNU VE 2016/679/EU SAYILI GENEL VERİ KORUMA TÜZÜĞÜ KARŞILAŞTIRMA TABLOSU	297
AVRUPA ADALET DİVANI'NIN 95/46/EC NO.LU YÖNERGEYE İLİŞKİN VERDİĞİ EMSAL KARARLAR LİSTESİ.....	301
BİBLİYOGRAFYA	309
KAVRAM İNDEKSİ.....	315